

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1734/24
3.4.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Дабетић, адвокат из Београда, ул.Братства и јединства број 123, против тужене РС-Министарство финансија Београд, ул.Немањина број 11, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ул.Косовска број 31, ради стивања без основа, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 19282/19 од 22.09.2023. године, у седници већа одржаној дана 3.04.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 19282/19 од 22.09.2023. године у ставу другом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу плати на име стицања без основа износ од 848.212,58 динара са законском затезном каматом од 22.09.2023. године, као дана пресуђења, па до исплате, као и захтев тужиоца да му тужени накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој надокнади трошкове целокупног парничног поступка у износу од 302.625,00 динара.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке дозвољава се објективно преиначење тужбеног захтева, учињено на рочишту дана 22.09.2023. године. Ставом другим изреке обавезује се тужена да тужиоцу плати на име стицања без основа износ од 848.212,58 динара са законском затезном каматом од дана 22.09.2023. године, као дана пресуђења, па до исплате. Ставом трећим изреке обавезује се тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 359.430,00 динара.

Против наведене пресуде, побијајући је у ставу другом и трећем изреке, како то произлази из жалбених навода и жалбеног предлога, тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законских разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 ЗПП-а.

Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила.

На основу овлашћења из члана 386 Закона о парничном поступку-ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд је испитао пресуду у ожалбеном делу, те оценио да је жалба тужене основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које овај суд пази по службеној дужности, нити се жалбом тужене основано указује на постојање неке друге битне повреде, која је била или могла бити од утицаја на правилност побијаног решења. Супротно жалбеним наводима, приликом доношења побијане пресуде није учињена битна повреда поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, с обзиром да је изрека јасна и непротивречна, те да садржи у образложењу довољно разлога који су определили првостепени суд за доношење одлуке.

Међутим, основано се жалбом тужене указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право, на шта овај суд пази и по службеној дужности, због чега је побијана пресуда морала бити преиначена.

Наиме, према утврђеном чињеничном стању у првостепеном поступку, према подацима из радне књижице, тужилац је био запослен у Дому здравља “...” (Дом здравља “...”) у периоду од 01.02.1991. године до 31.07.1994. године. Приватну праксу у стоматолошкој ординацији “...” почео је обављати почев од датума 01.08.1994. године, а регистрација исте окончана је решењем о упису у регистар личног рада 29.09.1994. године број 501-0027/94, када је исправно пријавио да се у том моменту бави приватном праксом, као јединим запослењем/занимањем. Тужилац је поново ступио у радни однос у Дому здравља “...”, почев од 01.10.1994. године и од тог момента почињу бити двоструко уплаћивани доприноси на име пензијског и инвалидског осигурања по основу радног односа у дому здравља у... и обављање приватне праксе у стоматолошкој ординацији у ... Пријављено је обављао приватну праксу у периоду од 01.08.1994. године до 27.12.2004. године. До преклапања у плаћању доприноса је дошло од 01.10.1994. године, па надаље. Решењем РФ ПИО, Филијала за Град Београд од 22.08.2016. године тужиоцу је утврђено право на старосну пензију почев од 07.03.2007. године. Како је обједињавање фондова извршено тек 01.01.2008. године, међу странкама није било спорно да у износ пензије утврђен наведеним решењем, РФ ПИО нису ушли доприноси које је тужилац самостално плаћао по основу samozапослења за период од 01.08.1994. године до 27.12.2004. године.

Судски вештак је у свом налазу и мишљењу од 15.06.2022. године нашао да ревалоризовани износ свих 14 наведених уплата у прегледу тужиоца (преглед из накнадне документације номинални износ 277.011,00 динара, које су предмет тужбеног захтева на дан 30.11.2021. године износи 848.212,58 динара). Применом материјалног права и то одредбе члана 10 Закона о изменама и допунама закона о пензијском и инвалидском осигурању, члана 63 истог закона, те чланом 210 и 214 Закона о облигационим односима, првостепени суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца основан.

Према разлозима првостепеног суда, како је чланоим 10 Закона о пензијском и инвалидском осигурању, који је важио у моменту обрачуна утврђивања висине пензије

тужиоца прописано да се доприноси запослених и доприноси по основу обављања самосталне делатности међусобно искључују, те да је приоритет приликом обрачуна и висина пензије имају допринос и по основу радног односа, те како у време обрачуна пензије тужиоца није било могуће да подаци из РФ ПИО самосталних делатности уђу у обрачун пензије у РФ ПИО запослених, а како је тужилац поред плаћених доприноса из радног односа плаћао и допринос по основу самосталне делатности, а који допринос му није ушао у обрачун висине пензије, првостепени суд је нашао да је имовина тужиоца прешла у имовину туженог без правног основа. Допринос за пензијско и инвалидско осигурање запослених представља учешће, односно допринос за износ пензије који ће запослени и samozапослени примати кад испуни услове за старосну/инвалидску/превремену пензију. Како ова плаћања тужиоца нису имала утицај на висину тужиоцеве пензије, пријемом ових тужиоцевих средстава на рачуне јавних прихода, дошло је до стицања без основа на страни тужене. Висину тужбеног захтева суд је утврдио на основу ревалоризоване вредности уплаћених доприноса по основу обављања самосталне делатности, а према обрачуну судског вештака од 15.06.2022. године, при чему је првостепени суд оценио да су без утицаја наводи тужене да тужилац није пријавио ДЗ ... да је у спорном периоду био и у радном односу, јер је без обзира на наведено дошло до умањења имовине тужиоца и то без правног основа, с обзиром да наведене уплате нису увећале износ пензија које припадају тужиоцу, те су стога без утицаја и наводи да нису стављена ван снаге решења туженог по ком основу су спорне уплате извршене. На досуђени износ од 848.212,58 динара досуђена је и законска затезна камата од дана 22.09.2023. године, као дана пресуђења до исплате, у складу са одредбом члана 214 ЗОО у границама тужбеног захтева.

Међутим, основани су жалбени наводи тужене да су решења на основу којих је тужилац платио порезе и доприносе правноснажна и коначна, те да исти након доношења одлуке Управног суда У 19366/17 којим је одбијена тужба против оспореног решења, а којим је одбијена као неоснована жалба тужиоца изјављена на решење Министарства финансија Пореске управе Филијале Нови Пазар од 17.07.2017. године, као неоснована, није тражио заштиту у управном поступку, односно да су наведена решења правноснажна и коначна, због чега је погрешно првостепени суд применио члан 210 ЗОО-а, односно оценио да је дошло до стицања без основа на страни туженог.

Наиме, правноснажним и коначним решењем Министарства финансија Пореске управе Филијале Нови Пазар од 17.07.2017. године одбачен је захтев овде тужиоца који је у истом навео да су у периоду у коме је тужилац обављао делатност били на снази Закон о пензијском и инвалидском осигурању и Закон о доприносима за социјално осигурање, према којима лица која су истовремено била у радном односу и обављала самосталну делатност, нису била дужна да плаћају допринос за пензијско и инвалидско осигурање по основу обављања самосталне делатности, те истакао да му је тај износ наплаћен без правног основа, те да његов захтев треба схватити као захтев за укидање правноснажних решења, као неразумљив и непотпун.

Како тужилац у управном поступку није уредио наведени захтев, те како су решења по основу кога је вршио спорне уплате које у овом поступку, по основу неоснованог обогаћења потражује, и даље правноснажна и коначна, а парнични суд у

редовном парничном поступку не може испитивати законитост решења донетих у управном поступку, која су и даље на снази, то се не може као правилним прихватити закључак првостепеног суда да се ради о стицању без основа.

Ово стога што тужилац своје евентуално право на повраћај уплаћених средстава мора остварити у за то законом прописаном поступку, односно како су решења по ком основу су вршене уплате и даље на снази о њиховој правној судбини и следом тога праву тужиоца на повраћају средстава мора се одлучити у управном поступку у ком су та решења и донета.

Одредбом члана 210 Закона о облигационим односима – ЗОО (Службени лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Службени лист СРЈ", бр. 31/93, (Уредба - за време ратног стања: 22/99, 23/99, 35/99, 44/99), "Службени гласник РС", бр. 18/20) прописано је опште правило о стицању без основа на начин да кад је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема свој основ у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће - да накнади вредност постигнутих користи (став 1), као и да обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и кад се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао (2).

Како су решења која су била основ за исплату траженог износа и даље на снази то нема услова за примену цитираног члана јер правни основ за исплате које у овој парници тужилац потражује није отпао, те је применом наведене одредбе на правилно утврђено чињенично стање побијану пресуду ваљало преиначити и захтев одбити. Наведена обавеза туженог за повраћај средстава ће евентуално настати ако и кад решења у за то прописаном управном поступку буду поништена, а уколико му иста у том поступку не буду враћена, те уколико се утврди да сагласно члану 211 ЗОО-а није знао да плаћа недуговано.

Са свега изложеног одлучено је као у изреци, на основу овлашћења из члана 394 тачка 4 ЗПП-а, а применом одредбе члана 210 ЗОО-а.

Како је преиначена одлука о главној ствари, то је преиначена и одлука о трошковима поступка из става трећег изреке ожалбене пресуде, применом члана 153 став 1 у вези члана 165 став 2 ЗПП-а, а на основу овлашћења из члана 401 тачка 3 ЗПП-а сразмерно успеху у спору, применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, важећој у време доношења судске одлуке, те тужена има право на следеће трошкове: на име састава одговора на тужбу и четири образложена поднеска износ од по 16.875,00 динара, на име заступања са приступом и паушалом на 5 одржаних рочишта износ од по 21.375,00 динара, на име приступа на 6 неодржаних рочишта износ од по 12.937,5 динара и на име састава жалбе износ од 33.750,00 динара, те укупни трошкови парничног поступка износе 302.625,00 динара.

С обзиром да одговор на жалбу није нужни трошак, то је на основу одредбе члана 165 у вези са чланом 153 ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић